

گزارش پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد

تیرماه ۱۳۸۸ - شرم الشيخ ، مصر

پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد از تاریخ ۲۰ الی ۲۵ تیرماه ۱۳۸۸ (۱۱ الی ۱۶ ژوئیه ۲۰۰۹) در شرم الشيخ مصر برگزار گردید. نشست کارشناسان ارشد و نشست وزرای خارجه به ترتیب در روزهای ۲۰ الی ۲۱ و ۲۲ الی ۲۳ تیرماه به منظور آماده سازی اسناد این اجلاس برگزار گردید. در این اجلاس سران و نمایندگان ۱۰۷ کشور از ۱۱۸ عضو، ۱۸ کشور و ۷ سازمان بین‌المللی و منطقه ای به عنوان ناظر و ۲۹ کشور و ۱۴ سازمان بین‌المللی و منطقه ای بعنوان میهمان شرکت کردند. دبیرکل سازمان ملل و رئیس شصت و سومین نشست مجمع عمومی سازمان ملل نیز در این اجلاس شرکت داشتند. ریاست هیات جمهوری اسلامی ایران در پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در شرم الشيخ را جناب آقای متکی وزیر محترم امور خارجه برعهده داشت.

اجلاس سران به درخواست آرژانتین و شورای صلح جهانی برای عضویت ناظر در جنبش عدم تعهد پاسخ مثبت داد. در پایان این اجلاس ۷ سند شامل سند نهایی اجلاس، اعلامیه سران شرم الشيخ، اعلامیه روز بین المللی نلسون ماندلا-۱۸ ژوئیه، اعلامیه ضرورت پایان بخشیدن به تحریمهای مالی، تجاری و اقتصادی آمریکا علیه کوبا، اعلامیه فلسطین، طرح عمل جنبش عدم تعهد (۲۰۱۲-۲۰۰۹) و گزارش گزارشگر اجلاس به تصویب رسید.

اجلاس سران پیشنهاد جمهوری اسلامی ایران برای میزبانی شانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در سال ۱۳۹۱ (۲۰۱۲ میلادی) را به تصویب رساند. بر این اساس، جمهوری اسلامی ایران به مدت ۹ سال، از سال جاری تا سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۸ میلادی)، عضو تروئیکای جنبش می باشد و از سال ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۴ نیز ریاست دوره ای جنبش عدم تعهد را بر عهده خواهد داشت.

الف) نشست کارشناسان ارشد

نشست کارشناسان ارشد در روزهای ۲۰ و ۲۱ تیرماه ۱۳۸۸ (۱۱ و ۱۲ ژوئیه ۲۰۰۹) در شرم الشیخ برگزار گردید. این نشست با قرائت سخنرانی آقای ابولغیظ وزیر خارجه مصر توسط خانم نیلا جبر دستیار وزیر خارجه مصر آغاز شد. در ادامه به پیشنهاد آقای مورنو معاون وزیر خارجه کوبا، نماینده رئیس چهاردهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد، و تصویب هیاتهای شرکت کننده ریاست جلسه بر عهده خانم نیلا جبر قرار گرفت. آقای مورنو گزارشی از نتایج نشستهای کارشناسی دفتر هماهنگی جنبش عدم تعهد در نیویورک برای تهیه پیش نویس سند نهایی پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد ارائه کرد. متعاقب این امر، دو کمیته سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جهت بررسی و نهایی نمودن پیش نویس سند نهایی اجلاس و دیگر اسناد ذیربط تشکیل شد.

در کمیته سیاسی ابتدا بندهای باقی مانده از نشستهای دفتر هماهنگی در نیویورک مورد بررسی قرار گرفت و سپس هیاتها موارد پیشنهادی جدید خویش را ارائه نمودند. با توجه به کودتای صورت گرفته در هندوراس، این مسئله به یکی از موضوعات مهم نشست کمیته سیاسی تبدیل شد و به پیشنهاد ونزوئلا و برخی از کشورهای آمریکای لاتین طی بندی (۲۹۰) در سند نهایی ضمن محکومیت کودتا علیه رئیس جمهور

قانونی، از درخواست جامعه بین المللی برای بازگشت سریع و بدون شرط دولت قانونی هندوراس حمایت شد.

نماینده آفریقای جنوبی در این نشست پیش نویس اعلامیه‌ای در خصوص روز بین‌المللی نلسون ماندلا- ۱۸ جولای را ارائه نمود که مورد تصویب کمیته قرار گرفت. نماینده کوبا نیز پیشنهاد تصویب بیانیه‌ای در مورد ضرورت پایان دادن به تحریمهای مالی و اقتصادی آمریکا علیه آن کشور را ارائه داد که به تصویب رسید. نماینده مصر در نشست کمیته سیاسی به قصد آن کشور جهت ارائه پیش نویس بیانیه شرم الشیخ اشاره نمود. پیش نویس مذکور پس از توزیع میان هیاتها، در پایان جلسه کاری کمیته سیاسی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و پس از برخی اصلاحات نهایی شد.

کمیته اقتصادی و اجتماعی نیز طی دو روز کاری خویش بندهای باقی مانده از سند نهایی و پیشنهادات جدید را مورد بررسی قرار داد. عمده پیشنهادات کشورمان با هماهنگی مرکز با نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در نیویورک در خلال بررسی پیش نویس سند نهایی در نشست دفتر هماهنگی جنبش در پیش نویس سند گنجانده شده بود.

ب) نشست مقدماتی وزرای امور خارجه

نشست وزرای امور خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد به منظور تهیه مقدمات اجلاس سران از جمله نهایی نمودن اسناد ذیربط در روزهای ۲۲ و ۲۳ تیرماه ۱۳۸۸ (۱۳ و ۱۴ ژوئیه ۲۰۰۹) برگزار شد.

جلسه به ریاست آقای پارایلا وزیر خارجه کوبا، بعنوان نماینده رئیس چهاردهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد، آغاز شد. وی در سخنرانی خود بر همبستگی و انسجام نسبت به اصول و وحدت میان اعضای جنبش عدم تعهد به عنوان عوامل کلیدی در مواجهه با چالشهای جدی مقابل بشریت تاکید کرد. وزیر خارجه کوبا مرور کوتاهی بر فعالیتهای کشورش در دوره ریاست بر جنبش عدم تعهد انداخت و بر اهمیت معماری چارچوبها و موسسات جدید کاری مالی و سیاسی بین‌المللی نوین بر مبنای دموکراسی و حفاظت از منشور ملل متحد و حقوق بین الملل تاکید کرد.

آقای ابوالغیظ وزیر خارجه مصر نیز در سخنرانی خویش بیان داشت برخی سئوالاتی را در مورد نقش جنبش عدم تعهد در عرصه فعلی نظام بین الملل و نفوذ واقعی و اعتبار آن مطرح می نمایند، در حالیکه اصولی که جنبش بر اساس آنها پایه گذاری شده است کماکان معتبر است. وی ضمن اشاره به شعار پانزدهمین اجلاس سران: «همبستگی بین المللی برای صلح و توسعه»، تصریح کرد بدون همبستگی امکان دسترسی به صلح یا توسعه و ثبات در جهان وجود ندارد.

وزیر خارجه مصر ارتقاء کار کمیته مشترک میان جنبش عدم تعهد و گروه ۷۷ و چین را به منظور بررسی و ارزیابی پیشنهادات عملی و اجرایی که بتوانند در دستور کار سازمان ملل قرار گیرند، یک امر ضروری دانست. وی افزود مصر اعتقاد دارد دوری آفریقا از دسترسی به اهداف توسعه هزاره علیرغم این واقعیت که جامعه بین المللی فاقد منابع انسانی و طبیعی مورد نیاز برای رسیدن به این اهداف نیست، غیر قابل قبول می باشد.

در ادامه جلسه به پیشنهاد آقای پارایلا وزیر خارجه کوبا و تصویب کشورهای عضو ریاست اجلاس بر عهده آقای ابوالغیظ وزیر خارجه مصر قرار گرفت. پس از تصویب دستور کار اجلاس، خانم نایلا جبر دستیار وزیر خارجه مصر گزارشی از نتیجه کار نشست

کارشناسان ارشد از جمله کمیته سیاسی و کمیته اقتصادی و اجتماعی ارائه نمود. وی در گزارش خویش به نهایی شدن اسناد ذریبط اجلاس از جمله سند نهایی، بیانیه شرم الشیخ، بیانیه مربوط به روز بین المللی نلسون ماندلا-۱۸ ژوئیه و بیانیه مربوط به ضرورت پایان بخشیدن به تحریمهای مالی و اقتصادی آمریکا علیه کوبا توجه نمود. وزرای خارجه همچنین علاوه بر بررسی و نهایی نمودن پیش نویس اسناد فوق، پیش نویس اسناد دیگر اجلاس سران شامل دستورکار، سازمان کار، فهرست ناظرین و فهرست میهمانان را نهایی و به اجلاس سران ارجاع دادند.

بحث عمومی

مباحث عمومی اجلاس وزرای خارجه حول دو عنوان ذیل با سخنرانی وزرای خارجه شرکت کننده ادامه یافت:

۱- همبستگی بین المللی برای صلح و توسعه

۲- بحران مالی و اقتصادی جهان

- ۵۱ وزیر خارجه و رئیس هیات در نشستهای بحث عمومی سخنرانی خویش را عمدتاً حول دو محور فوق ارائه نمودند. سخنرانان غالباً بر محورها و نکات ذیل توجه کردند:
- تشریح چالشهای عمده جهانی بویژه موارد تاثیرگذار بر اعضای جنبش عدم تعهد،
 - اشاره به بحرانهای مختلف سیاسی و بین المللی بویژه بحران خاورمیانه و افغانستان،
 - خلع سلاح و از بین بردن کلیه سلاحهای هسته ای و کشتار جمعی،
 - ضرورت کاهش شکاف عمیق میان کشورهای توسعه یافته و درحال توسعه،
 - مقابله با یکجانبه گرایی در عرصه مسائل جهانی و تقویت رویکرد چندجانبه گرایی،

- تاکید بر نقش همبستگی جهانی در تحقق صلح و امنیت و نقش آن در ارتقاء توسعه پایدار،
 - مقابله با تروریسم با توجه به تهدیدات این پدیده برای دموکراسی، صلح و امنیت بین المللی، - تاکید بر حل بحران اقتصادی جهان و همکاری جنوب - جنوب،
 - توجه به مسئولیت مسبان ایجاد بحران مالی در جهان،
 - اهمیت اساسی محیط زیست بعنوان حقوق اساسی انسانها،
 - اصلاح ساختار سازمان ملل و کارآمد کردن نهادهای آن،
 - تاکید بر اجرای تعهدات گروه ۸ در اجلاس ایتالیا در خصوص کشورهای آفریقایی،
 - همکاری کشورهای همسایه افغانستان با یکدیگر (همکاری دو یا سه جانبه)،
 - انتقاد از سیستم ناعادلانه و غیر متوازن جهانی،
 - تاکید بر تقویت سازوکارهای جنبش عدم تعهد از جمله در چارچوب سازمان ملل متحد،
 - انتقاد از استفاده ابزاری برخی قدرتها از سازمانهای بین المللی علیه دیگران،
 - انتقاد از ساختار غیر دموکراتیک شورای امنیت سازمان ملل.
- جناب آقای متکی وزیر امور خارجه کشورمان نیز در سخنرانی خویش در اجلاس وزرای خارجه بر محورهای ذیل تاکید نمودند:
- ارتباط نزدیک صلح و توسعه، به عنوان دو نیاز اساسی بشر، و تصریح اینکه همبستگی بین المللی برای صلح و توسعه یک ضرورت، یک مسئولیت جمعی و یک وظیفه مشترک برای کلیه اعضای جامعه جهانی است،
 - تاکید بر ایجاد یک نظم اقتصادی بین المللی عادلانه، دموکراتیک و مشارکت جویانه،

- انتقاد از دیدگاه‌های گزینشی و انحصارگرایانه و عملکرد غیرشفاف شورای امنیت سازمان ملل متحد به عنوان اصلی‌ترین نهاد مسئول در زمینه حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، و تاکید بر اصلاح آن شورای امنیت برای تبدیل آن به نهادی دموکراتیک‌تر، منتخب‌تر، شفاف‌تر و پاسخگوتر، کارآمدتر،
- تاکید بر زمان متوقف نمودن سلطه یک ارز بر اقتصاد جهانی،
- تاکید بر اصلاح اساسی نظام مالی و اقتصادی بین‌المللی و نهادهای برتن‌وودز که فعالیتهای آنان به ضرر کشورهای در حال توسعه می باشد،

ج - اجلاس سران

پس از برگزاری نشست کارشناسان ارشد و نشست مقدماتی وزرای خارجه، پانزدهمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد از تاریخ ۲۴ تا ۲۵ تیرماه ۱۳۸۸ (۱۵ الی ۱۶ جولای ۲۰۰۹) در شرم الشيخ برگزار گردید.

مراسم افتتاحیه

مراسم افتتاح اجلاس به ریاست آقای راثول کاسترو رئیس جمهور کوبا، بعنوان رئیس چهاردهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد آغاز شد. آقای کاسترو گزارشی از عملکرد کوبا در دوره ریاست سه ساله بر جنبش عدم تعهد ارائه داد. پس از آن ریاست پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد بر عهده آقای حسنی مبارک رئیس جمهور مصر قرار گرفت.

رئیس جمهور مصر در سخنرانی خویش ضمن تقدیر از تلاشهای کوبا طی دوره ریاست بر جنبش عدم تعهد بر نکات ذیل توجه کرد:

- پس از پایان نظام دو قطبی، برخی سنوالاتی را در مورد آینده جنبش عدم تعهد و نحوه برخورد آن با تغییرات جهانی را مطرح کردند.
- دسترسی به این تطابق و حفظ اهداف، مبانی و اصول یک چالش و نیاز مستمر می‌باشد. ما باید توجه نماییم که با واقعیتهای جدیدی در روابط بین الملل در یک جهان متغیر مواجه هستیم.
- بر اساس این واقعیت جدید، شعار این اجلاس «همبستگی بین المللی برای صلح و توسعه» انتخاب شد. صلح و توسعه در قلب اهداف جنبش باقی مانده است. این امر تقویت همبستگی جهانی و همکاری سازنده میان کلیه ملتها و مردم به منظور برطرف نمودن چالشها، تهدیدات و مخاطرات علیه صلح و امنیت و همچنین موانع، مشکلات و مسائل مقابله کننده با تلاشهای توسعه ای را ایجاب می نماید.
- تروریسم، سلاحهای کشتار جمعی و نپذیرفتن رژیم عدم اشاعه، مخاصمات مسلحانه و همچنین موضوعات حل نشده طولانی مدت، در صدر آن مسئله فلسطین و صلح جامع در خاورمیانه از جمله تهدیدات علیه صلح و امنیت بین المللی می باشند.
- جنبش باید با واقعیت جاری بین المللی در یک مسیر مبتکرانه و موثر برخورد نماید. ما خواستار یک نظم جدید سیاسی، اقتصادی و تجاری بین المللی هستیم، نظمی که متوازن تر و عادلانه تر باشد و بدون تبعیض و برخوردهای دوگانه منافع همه را تامین کند، نگرانی ها و اولویتهای کشورهای در حال توسعه را مورد توجه قرار دهد و دمکراسی را مبنایی برای کار میان کشورهای فقیر و غنی قرار دهد، همچنین نمایندگی متوازن جهان در حال توسعه را در آژانسهای

سازمانهای بین المللی، موسسات مالی، مکانیزمهای تصمیم گیری در مورد اقتصاد جهانی و در گروههای عمده بین المللی از قبیل گروه ۸ و گروه ۲۰ داشته باشد.

- تضمین می دهم که مصر در دوره ریاست خویش بر جنبش عدم تعهد با شما همکاری خواهد داشت. مصر متعهد به بی طرفی و شفافیت، همچنین تلاش برای دفاع از منافع مشترک و مواضع جنبش در سازمانها، مجامع و گروههای بین المللی بر اساس تصمیمات اجلاسهای سران و نشستهای وزرای خارجه می باشد.

پس از سخنرانی آقای حسنی مبارک، رئیس جمهور مصر، آقای بان کی مون دبیرکل سازمان ملل سخنرانی کرد. دبیرکل سازمان ملل ضمن توجه به چالشهای عدیده ای که توسعه و امنیت در جهان را تهدید می نماید، بر ضرورت توجه به اصول بنیادین جنبش عدم تعهد تاکید کرد. وی در ادامه با اشاره به برخی مسائل مهم در دستور کار سازمان ملل و بحران خاورمیانه و مسئله فلسطین، بیان داشت با حمایت جنبش عدم تعهد می توان یک جهان صلح آمیز، برابر و کامیاب برای همه ملتها ایجاد کرد.

در ادامه رئیس جمهور سودان بعنوان رئیس گروه ۷۷ و چین، رهبر لیبی از طرف منطقه آفریقا، رئیس جمهور فیلیپین از طرف منطقه آسیا، رئیس جمهور دومنیکن از طرف منطقه کارائیب و آمریکای لاتین و وزیر خارجه بلاروس از طرف منطقه اروپا سخنرانی نمودند.

آقای معمر قذافی رهبر لیبی در سخنرانی خویش ضمن انتقاد شدید از نظام حاکم بر روابط بین الملل و ساختار سازمان ملل متحد بویژه شورای امنیت، خواستار تجدید

ساختار جنبش عدم تعهد شد. وی بیان داشت باید جنبش همانند تشکلهای دیگر از قبیل اتحادیه اروپا دارای سازوکارهای اجرایی و اداری قوی باشد. رهبر لیبی ضمن اشاره به سلطه برخی قدرتها بر شورای امنیت سازمان ملل، پیشنهاد تشکیل شورای صلح در جنبش عدم تعهد را داد. وی همچنین از نحوه برخورد قدرتها و آژانس بین المللی انرژی هسته ای با فعالیت صلح آمیز کشورهای درحال توسعه برای دسترسی به تکنولوژی هسته ای برای اهداف صلح آمیز انتقاد کرد و گفت ایران حق دارد فعالیت غنی سازی اورانیوم داشته باشد و در صورت رعایت مقررات باید حتی مورد تشویق قرار گیرد. آقای قذافی از استقرار پایگاههای نظامی غربی ها در کشورهای عضو جنبش عدم تعهد انتقاد کرد. وی همچنین خواستار تشکیل یک دادگاه کیفری در جنبش عدم تعهد شد.

پذیرش اعضای جدید

با توجه به طرح درخواست آرژانتین و شورای صلح جهانی جهت عضویت ناظر در جنبش عدم تعهد در دفتر هماهنگی جنبش در نیویورک و تصویب این موضوع در نشست کارشناسان ارشد و نشست مقدماتی وزرای خارجه، آقای حسنی مبارک رئیس اجلاس سران بر اساس توصیه اجلاس مقدماتی وزرای خارجه از عضویت ناظر آرژانتین و شورای صلح جهانی استقبال نمود و عضویت آنها به تصویب رسید.

در ادامه رئیس جمهور کوبا گزارشی از فعالیتها و عملکرد آن کشور طی دوره ریاست بر چهاردهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد ارائه نمود.

بحث عمومی

طی دو جلسه اختصاص یافته اجلاس سران به بحث عمومی بیش از ۳۶ مقام عالیرتبه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد شامل رئیس جمهور، نخست وزیر و معاون رئیس

کشور سخنرانی نمودند. با توجه به ضیق وقت، تصمیم بر این شد که سخنرانی روسای هیاتهای شرکت کننده که در سطح پائین تری در اجلاس شرکت کرده بودند در جلسه توزیع شود. بر این اساس، علاوه بر سخنرانی های ایراد شده، متن سخنرانی حدود ۶۰ هیات از کشورهای عضو و ناظر نیز توزیع شد.

بر اساس برنامه اعلام شده چارچوب کلی بحث عمومی اجلاس سران نیز همانند نشست مقدماتی اجلاس وزراء پیرامون دو موضوع ذیل بود:

۱- همبستگی بین المللی برای صلح و توسعه

۲- بحران فعلی مالی و اقتصادی جهان

سخنرانان علاوه بر پرداختن به دیدگاههای کشورشان در مورد دو موضوع فوق، مواضع خویش را در مورد مسائل و چالشهای عمده سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجتماعی جهان و همچنین بحرانهای منطقه ای و بین المللی تشریح نمودند.

جناب آقای متکی وزیر خارجه کشورمان در سخنرانی خود (که متن آن توزیع گردید) ضمن تشکر از تلاشهای سه ساله کوبا در دوره ریاست بر جنبش عدم تعهد نکات و محورهای ذیل را مورد توجه قرار دادند:

- جنبش عدم تعهد یکی از موثرترین تشکلهای در عرصه روابط بین الملل می باشد. کشورهای عضو همواره بر ضرورت تقویت نقش و جایگاه آن و تجدید ساختار و شیوه کار جنبش بر مبنای تحولات جهانی تاکید داشته اند.

- با توجه به حساسیت و روند تحولات جهانی و به منظور تحقق اهداف و ارزشهای مشترک اعضای جنبش و پاسخگویی به چالشها و مشکلات عدیده جهان باید بطور فعال تری به موضوع تجدید ساختار در جنبش و هماهنگی هرچه بیشتر اعضا بویژه در مجامع بین المللی توجه نمود.

- ما با شرایط مطلوب برای رسیدن به همبستگی جهانی برای صلح، امنیت و توسعه به دلایل مختلف از جمله موارد ذیل فاصله داریم: عدم پیروی برخی قدرتها از مقررات و اصول حقوق بین‌الملل، اعمال تحریمهای یکجانبه و فرامرزی، استفاده ابزاری از سازمان ملل متحد بویژه شورای امنیت و مانع تراشی برای انجام اصلاحات اساسی در ساختار سازمان ملل،

- انتقاد از مخالفت برخی قدرتها برای تجدید ساختار شورای امنیت و تصریح بر اینکه در چنین شرایطی دبیرکل سازمان ملل در هر دوره ضعیف تر از دوره های قبل ظاهر می شود و امروز دبیرکل سازمان ملل به عنصر نمایشی اجلاسهای بین‌المللی تبدیل و هیچ نقشی در خاورمیانه، عراق، افغانستان و دیگر بحرانهای مناطق مختلف ندارد.

- تاکید بر اینکه سیاست مداخله جویانه و مغرضانه قدرتهای غربی در امور داخلی کشورهای دیگر به بهانه دموکراسی و حقوق بشر یکی از موانع مهم در زمینه ایجاد همبستگی جهانی می باشد. نوع برخورد برخی از دولتهای غربی و رسانه های آنها با انتخابات اخیر ریاست جمهوری در ایران تنها یکی از مصادیق سیاست مداخله جویانه آنها می باشد.

- اشاره به کشته شدن یک زن مسلمان به جرم پوشش حجاب در صحن دادگاهی در آلمان توسط یک آلمانی افراطی و انتقاد از برخورد غیر مسئولانه سیستم آلمان با این مسئله،

- تصریح بر اینکه شرایط جاری در خاورمیانه بویژه ادامه بحران فلسطین، استمرار ناامنی در عراق و افغانستان ناشی از مناسبات ناسالم در عرصه مناسبات جهانی و

سیاستهای غلط و سلطه طلبانه برخی قدرتها و فقدان همبستگی جهانی برای تحقق صلح و امنیت بر پایه عدالت می باشد.

- تاکید بر اینکه امروز قدرت نرم افزاری ملتها در بیان خواسته هایشان و اراده مصمم آنان به ایجاد تغییر اساسی در مناسبات جهانی بر اراده قدرت های سلطه طلب پیشی گرفته است.

- وجود پایگاههای نظامی قدرتهای بزرگ در مناطق مختلف جهان همواره از عوامل تحریک، ناامنی و دخالت در امور دیگر کشورها بوده است.

- اشاره به پیامدهای منفی تداوم بحران مالی و اقتصادی بین المللی بر رشد و توسعه اقتصادی جهانی و تأثیرات مخرب آن بر کشورهای در حال توسعه ،

- ضمن تصریح بر اینکه نهادها و ترتیبات اقتصادی موجود بین المللی نمی توانند تبعات ناگوار بحران جاری جهانی را رفع نمایند، درخواست تاسیس نهادهای موثر و کارآ و معماری جدیدی برای ساختار مالی و اقتصادی جهان بر اساس بنیانهائی از قبیل عدالت، انصاف، فراگیری، شفافیت و مشارکت برابر و مؤثر کشورهای در حال توسعه ارائه گردید،

- تشکر از استقبال اجلاس وزرای خارجه دفتر هماهنگی جنبش عدم تعهد در هاوانا از پیشنهاد جمهوری اسلامی ایران برای میزبانی شانزدهمین اجلاس سران جنبش.

پاسخ به ادعاهای امارات متحده عربی و بحرین در خصوص جزایر سه گانه و موضوع هسته‌ای

در متن سخنرانی توزیع شده رئیس هیات امارات متحده عربی، شیخ حمد بن محمد الشرقی حاکم فجیره و عضو شورای عالی آن کشور، در پانزدهمین اجلاس سران جنبش

عدم تعهد ادعاهای بی اساس این کشور در مورد جزایر ایرانی در خلیج فارس مطرح شد. وی همچنین در بخشی دیگر بر ضرورت عاری شدن خاورمیانه و خلیج فارس از سلاحهای هسته ای تاکید کرد.

همچنین در متن سخنرانی توزیع شده رئیس هیات بحرین، شیخ سلمان بن حمد آل خلیفه ولیعهد آن کشور، ضمن طرح ادعای بی اساس امارات متحده عربی در مورد جزایر ایرانی در خلیج فارس، در خصوص موضوع هسته ای ایران ادعا نمود بحران هسته ای ایران باید از طریق مسالمت آمیز بمنظور دور ساختن منطقه از جنگ حل و فصل شود. وی افزود ضروری است تا منطقه خاورمیانه و از جمله خلیج فارس از سلاحهای کشتار جمعی شامل سلاحهای هسته ای عاری شود.

هیات جمهوری اسلامی ایران با استفاده از حق جواب به ادعاهای فوق پاسخ داد. در متن ارائه شده از سوی هیات کشورمان که در جلسه اختتامیه اجلاس سران توزیع شد ضمن اشاره به ادعاهای رئیس هیات امارات متحده عربی، تاکید شد که این جزایر بخشهای جدائی ناپذیر و همیشگی سرزمین ایران می باشند. در این متن اضافه شده است این ادعاهای بی اساس و غیر قابل قبول مصداق دخالت در امور داخلی ایران می باشند. بر این اساس هیات جمهوری اسلامی ایران قویا این اظهارات را که در تضاد آشکار با اصول بنیادین جنبش عدم تعهد می باشد، رد می نماید. طرح این قبیل اظهارات با اقدامات اعتماد ساز در منطقه مغایرت دارد.

در متن پاسخ هیات کشورمان افزوده شده است بر اساس گزارشهای آژانس بین المللی انرژی هسته ای بعنوان تنها مرجع بین المللی صلاحیت دار، فعالیتهای هسته ای جمهوری اسلامی ایران کاملاً صلح آمیز بوده و هیچگونه انحرافی توسط آن

آژانس گزارش نشده است. ما از کشورهای همسایه دعوت می نماییم به تهدید حتمی وجود زرادخانه‌های هسته ای در منطقه توجه مناسب نمایند.

د) مصوبات چهاردهمین اجلاس سران

۱- سند نهائی^۱

سند نهایی اجلاس شامل ۵۱۷ پاراگراف در سه فصل می باشد. فصل اول و دوم به موضوعات مهم جهانی و مسائل و بحرانهای ناحیه ای و منطقه ای اختصاص دارد. در فصل سوم سند نیز مسائل مهم اقتصادی و اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است. ذیلا به نکات و محورهای عمده این فصلها اشاره می شود:

در فصل اول و دوم سند نهایی مواضع جنبش در خصوص مسائل ذیل مورد توجه قرار گرفته است:

- در خصوص وضعیت بین المللی، اعضای جنبش نگرانی خود را در ارتباط با وجود چالشهایی در حوزه صلح و امنیت بین المللی، توسعه اقتصادی، پیشرفت اجتماعی، حقوق بشر و حاکمیت قانون در عرصه مناسبات جهانی ابراز داشته اند.
- در خصوص نقش و جایگاه جنبش عدم تعهد و شیوه کار آن، اعضای جنبش ضمن تاکید بر اصول و اهداف نشست باندونگ بر اهمیت نقش و موقعیت جنبش در عرصه جهانی بویژه در سازمان ملل متحد توجه نموده اند.
- تصمیم گیری در مورد بزرگداشت پنجاهمین سالگرد تاسیس جنبش عدم تعهد در سال ۲۰۱۱.

- در ارتباط با موضوعات حقوق بین الملل و تقویت چندجانبه گرایی در عرصه جهانی، اعضای جنبش ضمن انتقاد از اقدامات یکجانبه گرایانه در عرصه مسائل سیاسی، قضایی و اقتصادی و ضرورت رفع این قبیل رفتارها و سیاستها، بر ضرورت احترام به مفاد منشور ملل متحد و مقررات و قوانین حقوق بین الملل و تقویت چندجانبه گرایی در عرصه مناسبات جهانی تاکید نموده اند.
- در مباحث دیگر، اعضای جنبش بر ضرورت حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات و عدم تهدید یا توسل به زور و ضرورت تقویت فرهنگ صلح و گفتگوی میان تمدنها، مذاهب و فرهنگها و همچنین مقابله با توهین به ادیان تاکید کرده اند.
- در ارتباط با موضوع حق تعیین سرنوشت و استعمارزدایی، بر حق لاینفک تعیین سرنوشت و حاکمیت ملتهای تحت اشغال تاکید نموده اند.
- اعضای جنبش همچنین بر پیگیری دستاوردهای اجلاس سران در سال ۲۰۰۵، اعلامیه هزاره و نتایج اجلاس های عمده سران و کنفرانسها تاکید کرده اند.
- در چارچوب بحث سازمان ملل متحد اصلاحات ساختاری سازمان ملل، ارتباط میان ارگان های اصلی سازمان ملل، احیای مجمع عمومی، انتخاب دبیرکل سازمان ملل، موضوع نمایندگی متناسب و افزایش اعضای شورای امنیت و سایر موضوعات مربوط به شورای امنیت، تقویت شورای اقتصادی و اجتماعی (اکوسوک)، شورای حقوق بشر، فعالیت های تحکیم صلح بعد از منازعه و عملیاتی کردن کمیسیون تحکیم صلح، بازبینی ماموریت های سازمان ملل در قالب برنامه ها و فعالیت های آن، اصلاح دبیرخانه سازمان ملل و مدیریت آن، انسجام در گستره نظام سازمان ملل، وضعیت مالی سازمان ملل و ترتیبات آن، عملیات حفظ صلح مورد توجه قرار گرفته است و مواضع جنبش در خصوص این مسائل مطرح شده است.

- در ارتباط با موضوع تروریسم، اعضای جنبش ضمن محکومیت اعمال تروریستی، تاکید کرده‌اند که تروریسم نیاستی با مبارزه مشروع ملتهای تحت استعمار و تحت سلطه و اشغال خارجی برای آزادی و حق تعیین سرنوشت برابر دانسته شود.
 - در ارتباط با موضوع خاورمیانه مواضع جنبش در خصوص روند صلح، سرزمینهای اشغالی فلسطین از جمله بیت‌المقدس شرقی، باقیمانده زمین‌های اشغالی در جنوب لبنان و اقدامات تجاوزکارانه اسرائیل علیه لبنان مورد توجه قرار گرفته است. در این ارتباط، حمله رژیم صهیونیستی به غزه نیز محکوم و بر ضرورت پایان دادن به محاصره این منطقه تاکید شده است.
 - در ارتباط با آفریقا نیز وضعیت جاری در آنگولا، مجمع‌الجزایر چاگوس، لیبی، سومالی، سودان، منطقه دریاچه‌های بزرگ، صحرای غربی و در خصوص آسیا وضعیت جاری در افغانستان، عراق، وضعیت عراق- کویت، شبه جزیره کره و سوریه مورد توجه قرار گرفته است
 - در خصوص مسائل آمریکای لاتین و کارائیب نیز به وضعیت و مسائل مربوط به بلیز کارائیب، گواتمالا، کوبا، پاناما، ونزوئلا، هندوراس و بولیوی پرداخته شده است.
- در فصل سوم سند نهایی در خصوص مسائل مهم اقتصادی و اجتماعی مواضع جنبش تشریح شده است:
- ابراز نگرانی از تبعات ناگوار بحران جاری بر اقتصاد جهانی و خصوصا کشورهای در حال توسعه و اینکه کاستی‌ها و عدم توازن در مدیریت اقتصاد جهانی موجب تشدید این تاثیرات شده است.

- تاکید بر اصلاح ساختار مالی و اقتصادی بین المللی برای جلوگیری از بحرانهای مالی و کاهش تبعات ناگوار این بحرانها،
- سازمان ملل متحد و خصوصا مجمع عمومی این سازمان بایستی نقشی عمده در بررسی مشکلات اقتصادی بین المللی داشته و در راهبردها و راهکاری کاهش تبعات این بحرانها و چالشها مشارکت فعالی داشته باشد.
- جنبش از جامعه بین المللی خواسته است تا با اتخاذ راهکارهای مناسب از تبعات ناگوار بحران اقتصادی بر توسعه و رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه کاسته شود. همچنین موضوع کمکهای توسعه ای کشورهای توسعه یافته و افزایش آن متناسب با نیازهای روزافزون توسعه ای در سایه بحران جاری اقتصادی بین المللی، همچنان در دستور کار جنبش عدم تعهد قرار دارد.
- در بخش مربوط به توسعه و چالشهای آفریقا، جنبش خواستار بذل توجه به دستیابی به اهداف هزاره توسط کشورهای فقیر آفریقایی در سال ۲۰۱۵ گردیده و در این رابطه تقویت ابتکار مشارکت نوین برای توسعه آفریقا (نیاد) و برنامه های آن را ضروری دانسته است. جنبش همچنین با توجه به گستردگی تبعات ناگوار بحران جاری اقتصاد جهانی بر کشورهای آفریقایی و کاهش ارزش کالاهای این قاره در بازارهای بین المللی، خواستار توجه بیشتر کشورهای توسعه یافته به بحران قروض خارجی این قاره و خصوصا قروض کشورهای بسیار فقیر آفریقا گردیده است. همچنین از ابتکارات ملی و منطقه ای برای افزایش ظرفیتهای تولیدی، تجاری، سرمایه گذاری و کاهش فقر در آفریقا حمایت بعمل آمده است.
- در بخش همکاری های جنوب - جنوب، جنبش بر ضرورت تعمیق اینگونه همکاریها از جمله از طریق همکاریهای سه جانبه تاکید نموده و اینگونه همکاریها را برای

برخورد با چالشهای موجود جهانی و تقویت چندجانبه گرایی حیاتی دانسته و تقویت نهادهای مرتبط را ضروری بر شمرده است. همچنین همکاریهای منطقه‌ای، ناحیه‌ای و دوجانبه برای گسترش همکاریهای اقتصادی و برخورد با چالشهای موجود ناشی از بحران جاری اقتصادی بین المللی مورد توجه قرار گرفته است و در همین راستا بر تداوم و موفقیت دور سوم مذاکرات نظام جهانی ترجیحات تجاری میان کشورهای درحال توسعه تاکید کرده است.

- در بخش مربوط به امنیت غذایی، جنبش بر شکندگی و افزایش قیمت مواد غذایی در سطح جهان خصوصا اقلام اساسی خوراکی در کشورهای در حال توسعه به دلیل مشکلات ساختاری و زیربنایی توجه نموده و این را چالشی برای فقرزدایی و رفع گرسنگی و ممانعی برای تلاش کشورهای درحال توسعه برای کاهش سوء تغذیه بر شمرده است.

- در رابطه با موضوعات اجتماعی و حقوق بشری موضوعات مربوط به تأثیرات ناگوار تحریمهای اقتصادی بر حق توسعه آحاد مردم برای دستیابی به زندگی بهتر؛ محکومیت توهین به ادیان تحت عنوان آزادی بیان؛ تحکیم دموکراسی و مدیریت مطلوب در سطح ملی و بین المللی؛ ارتقاء وضعیت زنان؛ مبارزه با نژاد پرستی و تبعیض نژادی مورد توجه قرار گرفته است.

- در ارتباط با مهاجرت بین المللی و توسعه، جنبش بر مسئولیت دولتها در حفظ و حمایت از حقوق مهاجران در مقابل اعمال غیر قانونی و جرایم خشونت آمیز و همچنین حمایت از حقوق انسانی مهاجران خصوصا زنان و کودکان تاکید کرده است. همچنین بر ضرورت اتخاذ تدابیر لازم و اقدامات هماهنگ برای برخورد با قاچاق انسانها در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی تاکید شده است.

- در بخش مربوط به انرژی، جنبش بر ضرورت تنوع بخشیدن به منابع انرژی از طریق توسعه فن آوری های پیشرفته، پاکیزه، بهینه، کم هزینه از جمله فن آوری مربوط به سوختهای فسیلی، انرژی های تجدید پذیر و هیدروالکتریک و انتقال این گونه فن آوری ها به کشورهای در حال توسعه به صورت ترجیحی تاکید کرده است.

نکات مطروحه در ارتباط با جمهوری اسلامی ایران در سند نهایی اجلاس:

در بخشهای مختلف سند نهایی پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد مطالبی در ارتباط جمهوری اسلامی ایران به شرح ذیل مطرح شده است:

- در بخشی از سند نهایی از ابتکارات برخی کشورها از جمله جمهوری اسلامی ایران برای همزیستی و همکاری میان مذاهب، فرهنگها، و تمدنها استقبال شده است.
(پاراگراف ۳۳)

- در سند مذکور بر تعهد سران جنبش عدم تعهد نسبت به بیانیه تهران و برنامه اقدام در مورد حقوق بشر و تنوع فرهنگی، مصوبه اجلاس پانزدهم وزرای جنبش در تهران در سپتامبر ۲۰۰۷، تاکید شده است. همچنین ایجاد مرکز حقوق بشر و تنوع فرهنگی جنبش در تهران مورد توجه قرار گرفته است. (پاراگراف ۳۴)

- درخواست از کشورهای ذیربط برای اتخاذ گامهایی جهت اجرای پیشنهادات مطروحه در ابتکار ایران در سال ۱۹۷۴ میلادی برای ایجاد منطقه خاورمیانه عاری از سلاحهای کشتار جمعی. (پاراگراف ۱۲۳)

- در سند مذکور از برگزاری دهمین اجلاس سران اگو در تهران نیز استقبال بعمل آمده است. (پاراگراف ۲۴۵)

- در خصوص افغانستان، ضمن تقدیر از ایران و پاکستان برای میزبانی آوارگان افغانی، خواستار حمایت جدی جامعه بین المللی از افغانستان بویژه در امر بازسازی این کشور و مبارزه با تولید و قاچاق مواد مخدر شدند. (پاراگراف ۲۵۰)
- در این سند همچنین از سازماندهی موفقیت آمیز نشست سه جانبه سران جمهوری اسلامی ایران، پاکستان و افغانستان در تهران استقبال و از این قبیل ابتکارات منطقه‌ای که با هدف استفاده از ظرفیتهای برای پیشرفت، ثبات و توسعه افغانستان و منطقه می باشد حمایت بعمل آمده است. (پاراگراف ۲۵۱)
- استقبال از ابتکار عمل جمهوری اسلامی ایران در برگزاری کارگاه آموزشی توانمند سازی زنان از طریق علوم و فن آوری در دسامبر ۲۰۰۸ (پاراگراف ۴۷۴)

۲- بیانیه سران شرم الشیخ^۱

- بیانیه سران شرم الشیخ که پیش نویس آن توسط مصر رئیس پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد ارائه شد و پس از یک نشست کاری با برخی اصلاحات و پیشنهادات تکمیلی نهایی شد، دارای ۲۸ پاراگراف می باشد. در این بندها که برگرفته شده از مواضع اصولی جنبش عدم تعهد مندرج در سند نهایی اجلاس می باشد مسائل مختلف از جمله موارد ذیل مورد توجه قرار گرفته است:
- تاکید بر تعهد قوی سران جنبش نسبت به اهداف و اصول منشور ملل متحد و اصول حقوق بین الملل، حقوق بین المللی انساندوستانه و حقوق بشر،
 - اهتمام بر احیاء مجدد و تقویت نقش و نفوذ جنبش در عرصه مسائل عمده سیاسی به نمایندگی از جهان در حال توسعه در مجامع چندجانبه بویژه سازمان ملل متحد،

- تشریح مواضع اصولی جنبش در مورد خلع سلاح و امنیت بین المللی از جمله تاکید بر خلع سلاح کامل هسته ای و توجه بر کار برای تحقق جهان عاری از سلاحهای هسته ای از جمله ایجاد مناطق عاری از سلاحهای هسته ای بویژه در منطقه خاورمیانه.
- تاکید بر رسیدگی به حقوق بشر بر مبنای یک رویکرد متوازن و روحیه همکاری و توجه نمودن به تنوع سیستمهای حقوقی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و مذاهب و فرهنگهای متنوع،
- تاکید بر دستیابی به صلحی جامع و عادلانه در خاورمیانه طبق قطعنامه های ذیربط شورای امنیت، توافقات مادرید، ابتکار صلح عربی و اصل زمین در برابر صلح،
- تاکید بر اصلاح ساختار سازمان ملل متحد از جمله ساختار شورای امنیت و اینکه این موضوع بایستی یکی از اولویتهای کشورهای عضو جنبش باشد.
- رد تحریمهای یکجانبه علیه برخی کشورهای جنبش عدم تعهد که مغایر با حقوق بین الملل و اهداف و اصول منشور ملل متحد می باشد،
- تاکید بر ادامه تقویت اجرای کامل کلیه تعهدات توسط جامعه بین المللی برای رسیدگی به نیازهای ویژه آفریقا مندرج در بیانیه سیاسی سازمان ملل در مورد نیازهای توسعه ای آفریقا که در شصت سومین نشست مجمع عمومی سازمان ملل به تصویب رسیده است، بویژه در حوزه حل مخاصمات، صلح و امنیت، توسعه و ریشه کنی فقر، دستیابی به اهداف توسعه هزاره، تقویت همکاری با سازمانها و برنامه های منطقه ای از جمله نیاد، ارتقاء دموکراسی، ثبات و حاکمیت قانون، تضمین پیروی از حقوق بین الملل و عدم سوء استفاده از اصل صلاحیت جهانی.

- در ادامه بیانیه به مواضع جنبش در خصوص بحران جاری اقتصادی جهان، اهداف توسعه مورد توافق بین المللی، امنیت غذایی، جامعه مدنی، فراگیری، تغییر آب و هوا، انرژی، قاچاق انسان، تروریسم بین المللی و ارتقاء گفتگو میان تمدنها و مذاهب.

۳- بیانیه در مورد روز بین المللی نلسون ماندلا - ۱۸ جولای^۱

در این بیانیه که پیش نویس آن توسط آفریقای جنوبی ارائه شد نقش تاریخی و راهبردی نلسون ماندلا در حمایت از مبارزه آفریقا برای آزادی، حق تعیین سرنوشت و وحدت آفریقا و همچنین کمک به ایجاد یک آفریقای جنوبی غیر نژادی و غیر جنسیتی تاکید شده است. همچنین دستاوردهای ماندلا بعنوان اولین رئیس جمهور منتخب دموکراتیک و ارزشها و فداکاری وی در خدمت بشریت و کمکهای انساندوستانه در حوزه حل مخاصمات، حل مسائل نژادی، ارتقاء حقوق بشر، مصالحه و حقوق کودکان شناسایی شده است. در بندی دیگر از روز بین المللی ماندلا حمایت شده است،

۴- بیانیه ویژه مربوط به ضرورت پایان دادن به تحریمهای اقتصادی، تجاری و مالی آمریکا علیه کوبا^۲

در این بیانیه که پیش نویس آن توسط کوبا پیشنهاد شد بر تجدید تعهد جنبش در دفاع، حفظ و ارتقاء منشور ملل متحد و حقوق بین الملل توجه شده و اتخاذ و اجرای اقدامات و قوانین قهری یکجانبه و فراسرزمینی از جمله تحریمهای اقتصادی یکجانبه یا دیگر اقدامات غیرقانونی مغایر با حقوق بین الملل که با هدف اعمال فشار بر کشورهای

1- NAM 2009/NAM/Doc.5

2- NAM 2009/ECD/Doc.6.

جنبش عدم تعهد به منظور بازداشتن از اعمال حقوق خویش می باشد، رد شده است. همچنین تاکید شده است که تحت هیچ شرایطی نبایستی ملتها از شیوه های مورد نظر خویش برای امرار معاش و توسعه محروم شوند. در ادامه به تحریمهای مالی، تجاری و اقتصادی آمریکا علیه کوبا طی ۵۰ سال اشاره شده است و اینکه ۷۰ درصد جمعیت کوبا تحت این تحریمها به دنیا آمده اند. در این ارتباط به ۱۷ قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل در ضرورت پایان دادن به تحریمها علیه کوبا و تعداد زیادی بیانیه و قطعنامه دیگر دولتها و مجامع بین المللی از جمله جنبش عدم تعهد اشاره شده است. در بند پایانی این بیانیه سران کشورهای جنبش عدم تعهد مصرانه باریکتر از دولت آمریکا خواسته اند تا سریعاً به تحریمها علیه کوبا پایان دهد. آنها این تحریمها را یکجانبه و مغایر با منشور ملل متحد و حقوق بین الملل و اصل همزیستی مسالمت آمیز دانسته اند.

۵- اعلامیه فلسطین^۱

همزمان با نشست مقدماتی وزرای خارجه، جلسه کمیته فلسطین (در سطح وزرا) در تاریخ ۲۲ تیرماه ۱۳۸۸ (۱۳ جولای ۲۰۰۹) تشکیل گردید.^۲ در پایان این نشست اعلامیه جداگانه‌ای همچون سالهای گذشته در خصوص فلسطین^۳ به تصویب رسید. مفاد این بیانیه ۲۱ پاراگرافی در چارچوب بیانیه صادره در نشست قبلی کمیته فلسطین در حاشیه اجلاس وزرای خارجه هاوانا (اردیبهشت ماه ۱۳۸۸) می باشد. مواضع مطروحه

1- NAM 2009/DPAL/Doc.7

2 - کمیته فلسطین در سال ۱۹۸۳ در جنبش عدم تعهد تشکیل گردید و اعضای آن عبارتند از: الجزایر، بنگلادش، کلمبیا، کوبا، هند، اندونزی، مالزی، فلسطین، سنگال، زامبیا، زیمبابوه و رئیس دوره ای جنبش

3 - NAM 2009/MM/Doc.9

در این بیانیه از جانب سران کشورهای عضو جنبش، با توجه به پانزدهمین اجلاس سران در شرم الشيخ، تنظیم شده است. محورهای عمده این بیانیه به شرح ذیل می باشد:

- تاکید بر اهمیت رویکردهای اصولی و هماهنگ شده جنبش در ادامه حمایت از ملت و رهبری فلسطین در ابعاد انساندوستانه و سیاسی با هدف رفع بحران جاری و تقویت تلاشها برای تحقق حقوق بشر و آزادی لاینفک آنان و همچنین تاکید بر گسترش روند صلح بر مبنای قطعنامه های شورای امنیت، مصوبات اجلاس مادرید و اصل زمین در برابر صلح جهت رسیدن به راه حلی مسالمت آمیز، پایدار، جامع و عادلانه و اجرای حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین در داشتن کشور مستقل با حاکمیت فلسطینی و با پایتختی اورشلیم (بیت المقدس).

- ابراز تأسف عمیق از عدم حل ۶۰ ساله موضوع فلسطین و اینکه مردم فلسطین کماکان بی دولت، محروم، پراکنده و بی خانمان می باشند.

- ابراز تأسف عمیق در مورد وخیم تر شدن اوضاع در سرزمین اشغالی فلسطین در سطوح سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و انساندوستانه و محکومیت اسرائیل به خاطر حمله به فلسطینیان به ویژه در غزه، ادامه محاصره این منطقه و درخواست رفع آن.

- درخواست از جامعه بین المللی برای وادار نمودن اسرائیل در اجرای تعهداتش بعنوان قدرت اشغالگر در مورد فلسطینیان.

- تاکید مجدد بر حمایت از سازمان آزادیبخش فلسطین، بعنوان نماینده مشروع و منحصر به فرد مردم فلسطین و ترتیبات خودگردان به رهبری محمود عباس و تاکید بر اهمیت حفظ موسسات ملی و دمکراتیک ترتیبات فلسطینی،

- تکرار درخواست برای بازگرداندن وضعیت در نوار غزه به قبل از وقایع ژوئن ۲۰۰۷ و تاکید بر اهمیت و فوریت مصالحه و وحدت فلسطینی، همچنین حمایت از تلاشهای منطقه ای و اقدامات مصر در این زمینه،

۶- برنامه عمل جنبش عدم تعهد (۲۰۱۱ - ۲۰۰۹)^۱

برنامه عمل جنبش عدم تعهد برای دوره ۲۰۱۱ - ۲۰۰۹ در بر گیرنده مجموعه ای از اقدامات مشخص و ابتکارات عملی مندرج در سند نهایی و دیگر مصوبات پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد است که بر اساس سند متداولی جنبش عدم تعهد، توسط کشور میزبان تهیه و در آخرین جلسه اجلاس سران به تصویب رسید. سند فوق چارچوبی کاربردی برای کشورهای عضو جنبش عدم تعهد بویژه ریاست جنبش و اعضای تروئیکا و همچنین گروههای کاری برای پیگیری مصوبات در ارتباط با موضوعات مختلف از جمله در مجامع بین المللی بویژه در سازمان ملل متحد می باشد.

۷- گزارش گزارشگر کل اجلاس^۲

در جلسه اختتامیه، رئیس جمهور دومنیکن بعنوان گزارشگر، گزارشی جامع از کلیه فعالیتهای و مصوبات پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در شرم الشیخ ارائه داد. در این گزارش اسامی کشورهای عضو، ناظرین و میهمانان شرکت کننده، جلسه افتتاحیه، دستورکار اجلاس، اسامی هیات رئیسه اجلاس، پذیرش اعضا و ناظرین جدید، بحث عمومی اجلاس، مصوبات نهایی اجلاس، محل و زمان اجلاسهای آتی، اولین

1- NAM 2009/PA/Doc.16

2- NAM 2009/RG/Doc.2.

اجلاس همسران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد و نشست اختتامیه مورد توجه قرار گرفته است.

در بند ۳۳ این گزارش، در بخش مربوط به زمان و مکان نشستهای آتی جنبش عدم تعهد به تصویب میزبانی جمهوری اسلامی ایران برای شانزدهمین اجلاس سران عدم تعهد اشاره شده است.

هـ) تعیین زمان و مکان اجلاسهای آتی^۱

در این اجلاس در خصوص سه نشست آتی تصمیم گیری شد:

- استقبال سران جنبش عدم تعهد از پیشنهاد دولت جمهوری اسلامی ایران برای میزبانی شانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در سال ۲۰۱۲ و درخواست از کشورهای عضو و ناظر در شرکت فعال در این اجلاس،
- استقبال از پیشنهاد دولت فیلیپین برای برگزاری نشست ویژه وزرای جنبش عدم تعهد در خصوص گفتگوی بین ادیان و همکاری برای صلح و توسعه از ۱ الی ۳ دسامبر ۲۰۰۹ در مانیل و درخواست از کشورهای عضو و ناظر جهت مشارکت در این اجلاس،
- استقبال از پیشنهاد دولت قطر برای میزبانی سومین نشست وزرای جنبش عدم تعهد در مورد پیشرفت زنان در سال ۲۰۱۰ و درخواست از کشورهایی عضو و ناظر جهت مشارکت فعال در این اجلاس،

ط) تشکر جناب آقای متکی از تصویب پیشنهاد کشورمان برای میزبانی

نشست آتی سران

جناب آقای متکی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران پس از تصویب پیشنهاد کشورمان برای میزبانی شانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در جلسه اختتامیه اجلاس سران، طی سخنانی کوتاه ضمن تشکر از آقای حسنی مبارک رئیس جمهور مصر برای برگزاری موفق اجلاس سران و تقدیر از ابراز همدردی هیاتهای شرکت کننده در این اجلاس با هیات کشورمان در خصوص سقوط هواپیمای مسافربری ایران ایر در مسیر پروازی تهران به ایروان، از جانب مردم و دولت جمهوری اسلامی ایران از کشورهای عضو جنبش عدم تعهد بخاطر تصویب پیشنهاد کشورمان برای برگزاری شانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در سال ۱۳۹۱ (۲۰۱۲ میلادی) تشکر نمود.

جناب آقای متکی آمادگی کشورمان را برای همکاری با کوبا و مصر در چارچوب تروئیکای جنبش عدم تعهد ابراز و بر اهتمام دولت جمهوری اسلامی ایران جهت اتخاذ اقدامات ضروری برای برگزاری موفقیت آمیز اجلاس آتی سران جنبش عدم تعهد تاکید نمود. جناب آقای متکی همچنین تصریح نمود جمهوری اسلامی ایران پس از در اختیار گرفتن ریاست جنبش عدم تعهد با حمایت و همکاری کشورهای عضو به تلاشهای خویش جهت ارتقاء اهداف و منافع کشورهای عضو و انجام وظایف محوله ادامه خواهد داد.

ی) برگزاری اولین اجلاس همسران سران جنبش عدم تعهد

به ابتکار خانم سوزان مبارک همسر رئیس جمهور مصر اولین نشست همسران سران جنبش عدم تعهد در حاشیه پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در شرم الشیخ (۲۵ الی ۲۶ تیرماه ۱۳۸۸) تشکیل گردید. این اجلاس تحت عنوان « زنان در مدیریت بحران: چشم اندازها و چالشها، بهترین رویه ها و درسهایی که می توان آموخت» به مدت دو روز برگزار شد. ۱۷ نفر از همسران روسا و نخست وزیران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در این نشست شرکت داشتند. همسر رئیس جمهور مونتس نگرو بعنوان عضو ناظر و همسر بان کی مون دبیرکل سازمان ملل متحد بعنوان میهمان ویژه نیز در نشست شرکت نمودند.

بر اساس سند منتشره حاوی خلاصه تهیه شده توسط رئیس اجلاس، خانم مبارک، در این نشست دو روزه ابتکارات موثری در خصوص موضوعات در دستورکار اجلاس مطرح شد و عوامل مساعدت کننده ای نیز برای حرکت به جلو مورد توجه قرار گرفت. در این ارتباط پیشنهادات و نقطه نظرانی حول محورهای بحران مالی و اقتصادی، بحران غذایی، بحران بهداشت و انساندوستانه، صلح و امنیت، فن آوری اطلاعات و ارتباطات مطرح شده است.

ملاحظات

۱. حدود چهل کشور در سطح رئیس جمهور، نخست وزیر و معاون رئیس جمهور در این اجلاس شرکت نمودند. این درحالی است که در چهاردهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در هاوانا در سال ۲۰۰۶ پنجاه و هشت کشور در سطح سران شرکت نموده بودند. این امر با توجه به عدم شرکت ۱۱ کشور عضو جنبش عدم

تعهد در این اجلاس قابل تامل بوده و حاکی از سطح پائین شرکت در اجلاس می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به آفریقایی بودن کشور مصر بیشترین مشارکت در سطح رئیس جمهور، نخست وزیر و معاون رئیس کشور (حدود ۱۷ کشور) از طرف کشورهای آفریقایی بود. شایان ذکر است ۵۳ عضو از ۱۱۸ کشور عضو جنبش عدم تعهد آفریقایی هستند. ۱۰ کشور عربی نیز حد سطح سران و نخست وزیر در این اجلاس شرکت داشتند که ۳ کشور آن (الجزایر، سودان و مراکش) جزء کشورهای آفریقایی می‌باشند.

۱. نماینده «مرکز حقوق بشر و تنوع فرهنگی» مستقر در تهران در این اجلاس شرکت و در نشست مقدماتی وزرای خارجه سخنرانی نمود. شرکت وی در این اجلاس اقدامی در جهت معرفی آن مرکز و بستر سازی برای تعامل آتی با مقامات مصری بعنوان رئیس پانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد بود.

جمهوری اسلامی تحفظ خویش را در خصوص مفادی از اسناد اجلاس که در برگیرنده شناسائی رژیم صهیونیستی می‌باشد و همچنین در خصوص مفاد پاراگراف ۲۷۸ سند نهایی اجلاس (در ارتباط با دومین اجلاس سران کشورهای عربی و آمریکای لاتین در دوحه که در بیانیه نهایی آن (بند هشتم) به ادعای امارات متحده عربی علیه جزایر ایرانی در خلیج فارس پرداخته شده است، کتبا به دفتر هماهنگی جنبش در نیویورک ارسال نمود.

تهیه کننده: علیرضا یوسفی

اداره امور سیاسی چندجانبه